

Onderwijswerking

VOORSTELLING VAN DE ONDERWIJSWERKING VAN HET MINDERHEDENFORUM

contactgegevens

Minderhedenforum

Vooruitgangsstraat 323/4

1030 Brussel

Tel: 02.245 88 30

Fax: 02.245 58 32

e-mail: info@minderhedenforum.be

website: www.minderhedenforum.be/onderwijs.htm

Onderwijsmedewerkers

Sanghmitra Bhutani

(beleidsmedewerker)

Christine Snoeck

(LOPs)

Inleiding

Het Minderhedenforum is een samenwerkingsverband van ca. 1.000 etnisch-culturele verenigingen in Vlaanderen en Brussel. Sinds 2000 zijn we erkend als spreekbuis en belangenverdediger van mensen met een migratieachtergrond en rondtrekkende bevolkingsgroepen.

Participatie in het onderwijs staat centraal voor ons. We werken o.a. standpunten uit over thema's die relevant zijn voor etnisch-culturele minderheden. Daarbij vragen we de mening van de mensen zelf, gaan we naar lokale activiteiten en brengen we geïnteresseerden uit onze achterban samen in een werkgroep onderwijs.

Het Minderhedenforum denkt actief mee over het Vlaams onderwijsbeleid. Sinds 2001 nemen we deel aan vergaderingen van de **Vlaamse Onderwijsraad (VLOR)**. In Brussel zijn we een gesprekspartner voor de **Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)** en zijn we lid van de adviesorganen. Op lokaal vlak zijn er de **Lokale Overlegplatforms (LOP's)**.

Gelijke onderwijskansen

Het Minderhedenforum ziet voor gelijke onderwijskansen een centrale plaats in het hele onderwijsbeleid. Zo kunnen kinderen uit etnisch-culturele minderheden hun schoolloopbaan met meer succes doorlopen.

Dit heeft gevolgen voor de financiering en opdrachten van zowel de onderwijsinspectie, de Centra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) als het onderwijs in het algemeen.

We vragen dat nieuwe maatregelen en hervormingen een 'gelijke onderwijskansentoets' doorstaan. Via onderzoek en opvolging van de acties, kan vervolgens het beleid worden bijgestuurd.

Volwaardige toegang

Alle ouders hebben het recht om hun kind in een school van hun keuze in te schrijven. Zowel de Vlaamse regering als de lokale besturen moeten dit keuzerecht waar te maken. Beperkingen op vrije schoolkeuze zijn enkel aanvaardbaar als ze niet haaks staan op het gelijke onderwijskansenbeleid en als ze voor iedereen gelden.

Evenredige deelname

Onze samenleving kan de sociale ongelijkheid moeilijk wegwerken, ook in het onderwijs. Etnisch-culturele minderheden en kinderen uit kansarme gezinnen zijn bijvoorbeeld oververtegenwoordigd in het buitengewoon onderwijs en het (deeltijds) beroepssecundair onderwijs. In het algemeen secundair onderwijs en het hoger onderwijs zijn ze dan weer ondervertegenwoordigd.

Scholen moeten extra inspanningen leveren om met al hun leerlingen goede resultaten te behalen. Opgelopen leerachterstanden moet men wegwerken tegen het moment dat leerlingen het secundair onderwijs aanvatten.

Voor leerlingen die toch nog moeten bijbenen, kunnen secundaire scholen meer studiebegeleiding voorzien, waarbij leerlingen in functie van hun talenten georiënteerd worden.

Etnisch-culturele minderheden verdienen ook meer kansen om evenredig deel te nemen aan het hoger onderwijs en aan het levenslang en -breed leren.

Evenredige vertegenwoordiging in het onderwijspersoneel

Etnisch-culturele diversiteit bij leraren, docenten, professoren, CLB-medewerkers en directies is momenteel gering. Daarom moet men de opleiding tot deze beroepen stimuleren. Scholen zelf moeten een divers personeelsbeleid voeren. Het verdwijnen van sollicitatie- en aanwervingsdrempels (bv. het dragen van de hoofddoek) is cruciaal en moet door de overheid aangemoedigd worden.

Omgaan met etnisch-culturele diversiteit

In onze steeds diversere maatschappij is een inhaalbeweging nodig om onderwijs te leren omgaan met die etnisch-culturele diversiteit.

Extra inspanningen zijn hiervoor nodig: in de lerarenopleiding en in nascholingen voor het onderwijspersoneel. Ook moeten meer interculturele elementen in de curricula worden opgenomen. Leraren (in opleiding) gaan er best van uit dat hun (toekomstige) leerlingen verschillende achtergronden zullen hebben. Lesgeven op maat van de leerlingen wordt kortom een must.

Het voeren van een duidelijk antidiscriminatiebeleid in scholen is eveneens essentieel.

Scholen zullen bovendien in overleg met leerlingen en ouders moeten bepalen hoe men omgaat met religieuze overtuigingen en culturele praktijken, zoals de hoofddoek of tulbanden.

Omgaan met talendiversiteit

Scholen werken best verder aan een talenbeleid waarin er aandacht is voor taal in alle vakken. Samenwerking tussen alle leerkrachten om de taalvaardigheid van leerlingen te verbeteren, is nodig in alle onderwijsvormen en -niveaus, van het kleuter- tot het volwassenenonderwijs.

De ontwikkeling van pedagogisch materiaal speelt hierbij een cruciale rol, net als een voldoende groot aanbod van Nederlandse lessen (NT2-lessen) in het volwassenenonderwijs. De (financiële en andere) drempels moeten laag zijn. Verder investeren in praktijkgerichte lessen (Nederlands op de werkvloer of voor ouders op school) blijft noodzakelijk.

De verspreiding van goede praktijken onder de scholen kan hen aanzetten om de moedertalen van hun leerlingen op een positieve manier te benaderen. De kennis van andere talen van leerlingen kan de lessen verrijken.

Scholen die opteren voor onderwijs in en van de eigen taal, verdienen de nodige ondersteuning. Vanuit hun onderwijskoepel én het beleid. In het basisonderwijs denken we dan aan 'bicultureel onderwijs' (of een variant hierop). In het secundair onderwijs aan het aanbieden van een taal van etnisch-culturele minderheden in de vrije ruimte.

Scholen kunnen bovendien zelforganisaties aanspreken op hun expertise op het gebied van lessen moedertaal. De verenigingen kunnen hen ook helpen in de zoektocht naar geschikte leraren. Samenwerking rond vrijetijdsactiviteiten behoort eveneens tot de mogelijkheden.

Leerlingenparticipatie

Ook de leerlingen zelf en de Vlaamse Scholierenkoepel kunnen en moeten hun steentje bijdragen aan de participatiecultuur. In scholen waar de dialoog tussen leerlingen en leraren zoek is zijn specifieke inspanningen nodig.

Ouders en school

Goede contacten tussen ouders en school zijn volgens het Minderhedenforum essentieel als hefboom voor emancipatie en participatie van kinderen, jongeren en hun ouders. Als ouders hun kinderen toevertrouwen aan een school mag de school het vertrouwen van de ouders immers niet beschamen.

Kinderen en jongeren ontplooiën zich namelijk het best in een omgeving waar **vertrouwen** aanwezig is. Goede contacten tussen ouders en school geven steun en zekerheid aan kinderen en jongeren.

Ouders zijn niet weg te denken uit het schoolbeeld. Elke school denkt dus best na over welke plaats ouders krijgen in het **schoolbeleid**. Deze visie moeten scholen kenbaar maken aan het onderwijsbeleid én de ouders. Essentieel is dat scholen **in overleg met de ouders** van hun leerlingen het beleid uitwerken. Gerichtes acties moeten de effectiviteit van het beleid verhogen.

De **inschrijving** is een uitgelezen kans om de verwachtingen van school en ouders op elkaar af te stemmen. Een warm onthaal zal de scholen meer kansen bieden om ouders te betrekken. Voldoende informatie van de school over het pedagogisch project, het schoolreglement en de visie op ouderbetrokkenheid maken daar deel van uit.

Na het eerste contact is het opbouwen van een **vertrouwensband** tussen ouders en leerkrachten een essentiële volgende stap. Dit vraagt een intensieve inspanning van alle partijen. **Openheid en respect** zijn hierbij sleutelwoorden. Begrip voor de leefsituatie van de ouders, zonder oordelen te vellen, is van belang, net als voldoende luisterbereidheid (communicatie in twee richtingen).

De **visie over de positie van ouders** in het onderwijs in Vlaanderen verschilt behoorlijk van de opvattingen en ervaringen in andere landen. Dat scholen weten dat er **verschillende opvattingen kunnen** bestaan is belangrijker dan het verzamelen van een encyclopedische kennis.

Het spreekt voor zich dat ouders verschillen in hun mogelijkheden tot **ondersteuning** van hun kind. Scholen bekijken daarom best in overleg met de ouders hoe ze hun kind best kunnen ondersteunen.

Informele activiteiten kunnen ouders op een aangename manier vertrouwd maken met de schoolcultuur. Als zij de kans krijgen om ook hun culturele affiniteiten op school te brengen dan kan dit ook op de kinderen een positief effect hebben.

Zogenaamde “andere culturen” binnenbrengen op school via bijvoorbeeld schoolfeesten volstaat niet om leerlingen en ouders het gevoel te geven erbij te horen. **Culturele achtergronden** moeten een plaats krijgen in de héle werking, ook **in de lessen**. Ouders kunnen hieraan meewerken door verhalen te vertellen in de klas of mee te werken aan kunstprojecten.

Sommige ouders houden het liever bij **informele betrokkenheid**, anderen willen actief meedenken met de school. Etnisch-culturele minderheden vormen hierop geen uitzondering. Inspraak voor ouders in schoolgebeuren past niet in elke schoolcultuur. Ouders eenzijdig responsabiliseren is gemakkelijker wordt door een specifiek decreet uit 2009 mogelijk gemaakt.